

Ristirahva Pühapäevalehes 1886 ilmunud J. T. kiri Sotšist. Eesti-Haginskist lõuna poole elama asunud eestlased (ilmselt on viidatud J. P. kirjale Eesti-Haginskist, mis ilmus Ristirahva Pühapäevalehes 2.11.1886; olen selle kirja ka digiteerinud; oletan, nimetatud eestlaste uus elukoht oli Burna ehk Burnõi küla). Adler. Novorossiisk. Taga-Kaukaasiasse väljarändajad Kuusalu kihelkonnast. Digiteeris Andres Aule, kirjaviis muutmata.

Ristirahva Pühapäevaleht (nr. 51), 21. detsember 1886, lk. 404–405

Kaukaasiast, Musta-mere äärest.

(30-mal Nowembril kirjutatud.)

Armsad Eesti wennad. Wiimati kuulsime neist Eestlastest, kes Khaginska poolt kolme päewa teed Kaukaasia mägede wahele on elama läinud. See paik on ühe päewa teed Musta-mere rannast eemal. Seal on küll ehk head maad ja kõik wili wõib seal kaswada, mis maha teed, ja ka wilja puid mitmet seltsi. Aga neile tuli see ka kahjuks, et läksid poolel suwel, ei jõudnud enam wilja teha ega heina loomadele, ega maad põlluks harida, maja ehitamisest mitte rääkida. Nüüd on seal ammu kõwa talw palju lume ja külмага. Sellepärast on neil nüüd suur puudus leiwast ja riietest. Nowembri 23-mal p. tuli weike tropike neid meie Adlari kauplusesse (küla 4 poega ja 2 kõrtsiga) tööd ja leiba otsima; aga ega siingi talwe ajal teenistust ei ole. Siis läksid laewaga Noworossiski, kus tööd saaksid; aga küll seal külm neid nende oonu kehwa riiete pärast näpistab. Nemad kaebasid ka, et 4 hoost, kellega naad kodunt nüüd tulnud, on neil kitsa tee pealt kõrgest mäest alla suurte jõke kukunud. Kardetaw on see tee seal küll, ja paremat senna kuskilt ei käi. Aga siiski oli neil nõu, seal edasi elada.

Meil siin Musta-mere ranna ligi ei ole Jumal tänatud ei külma weel ega lund, ja hea asi on looma sööduga, sest loom sööb ise tänini metsas maast. Ka ei ole meil kõrgid mägesid tee peal tüliks, kelle läbi õnnetus wõib tulla; teed on aga muidu wihma sauga mudased ja jõed suured. Meil on tänini soojad ilmad ja ka wihma olnud. Paaril homikul oli ka nii külm, et walge härmates maas oli ja loikudes klaasi paksune jää; aga kui päew hakkas paistma, kadus see pea ära. Lund meie näeme aga mägedest paistwad, aga senna on ligi 30 wersta maad. Tänowu on meil ka juba soojad toad, mis aega mööda ehitasime, ja on ka wilja ja loome, ehk neid küll weel vähä on; aga siiski kui Jumal aitab loodame läbi saada, ja kui terwist antakse tööd teha ja ikka parema korralt saada. 15-mal Nowembril on jälle 11 perekonda Eestlasi seie Satsi linna jõudnud, kes seia tahawad elama jääda, suurem osa Kuusalu kihelkonnast. Neile kahjuks tegi külm Aasowi merele jää peale ja nende kraam, mis järele tuli, on jää taha Taganroki jäänud, ja saab Krimmist Sewastopoli kaudu wast saadetud. Nüüd pole neil tarwiline kraam mitte käes ja raha kulu läheb muidugi ka rohkemaks. Jääme Jumalaga!

J. T.